

Column Annette Nobuntu Mul

Founder Ubuntu Society,
voorzitter Stichting Ubuntu Nederland.
www.ubuntusociety.nl

Stemmen

Stemmen willen gehoord worden. Zo is dat nu eenmaal. Ken je dat stemmetje in jezelf dat zegt ‘je mag nu niet lachen’ of ‘je mag straks niet huilen’? Juist, je weet precies welk boemerangeffect er dan in je hoofd plaatsvindt. Ongehoorde stemmen imploderen of exploderen. Op elk niveau, van persoonlijk tot mondiaal. Stemmen en gevoelens die lange tijd zijn ontkend komen op depressieve of op agressieve manier naar buiten met vaak een repressieve psychiatrische of justitiële aanpak als gevolg. Indien ze dan opnieuw ‘bestreden’ worden, dreigt een pathologisch patroon. Hetzelfde zien we in georganiseerde groepen, van voetbalrellen tot demonstraties. Maar ook in het hoge ziekteverzuim in bedrijven, uitingen van discriminatie en de eenzaamheid van zowel jongeren als ouderen. Interessant is of we deze thema’s zien als individuele, op zichzelf staande problemen of als een signaal binnen een systeem en samenleving: een verwrongen roep om gehoord te worden met een diep verlangen om erbij te horen en van betekenis te zijn. Want deze fundamentele behoeften aan *meaning and belonging* gelden voor ieder mens, overal ter wereld.

Zitten we momenteel in een golf van vervreemding of in een sterk emancipatorische tsunami? Ik weet het niet precies. Opvallend is wel, dat de media na ieder praatprogramma met een zich achtergestelde groepering ontploffen, dat we massaal schreeuwen om een herwaardering van ‘de menselijke maat’, dat velen nog leven met de niet erkende pijn van het koloniaal verleden en dat iedere stem die onvoldoende gehoord wordt een politieke partij opricht. We kunnen het zien als de kracht van de democratie en gespecialiseerde expertises, maar ook als

een zorgwekkende gestolde versplintering met kloven en polarisering tot gevolg. Binnen de zorg, als voorbeeld, zien we heel duidelijk ook de keerzijde van gefragmenteerd denken. We hebben voor iedere kwaal en doelgroep een specialisatie: jeugdzorg, ouderenzorg, gehandicaptenzorg, verslavingszorg en ga zo maar door. Vervreemd van onszelf en uitbesteed aan instanties. Als we de menselijke maat weer zoeken, laten we dan de ‘zorg voor elkaar’, van mens tot mens, in familie en gemeenschap weer omarmen en dan ja, mét de acceptatie van de niet-maakbaarheid van het leven. Alle betrokkenen om de tafel, die allemaal een steentje bijdragen aan de oplossing van het aanvankelijk geïndividualiseerde probleem. De tekst ‘it takes a village to raise a child’ onder ieder plaatsnaambordje zou weleens het krachtigst uitgebeelde beleidsstuk kunnen zijn voor iedere gemeente. Sociaal domein heet dan gewoon weer ‘de buurt’. Alleen zij die geld verdienen aan het vermarkten van de zorg zullen dit niet zo’n goed idee vinden.

Ook organisaties zijn druk doende om uit te vinden wat ‘nieuw en verbindend leiderschap’ betekent. Vaak in dure cursussen, terwijl veel antwoorden en draagkracht verkregen kunnen worden bij hun eigen medewerkers. Door bijvoorbeeld te luisteren naar hun stem in plaats van naar de vaak té invloedrijke stem van de aandeelhouders. Want verbindende leiders zien de organisatie niet langer als een losstaande entiteit met winstbejag als hoogste doel, maar als onderdeel van – en bijdragend aan – een inclusieve samenleving en duurzame aarde.

In de samenleving zien we nog meer prachtige initiatieven van betrokkenheid, zoals burgerberaden, als paddestoelen uit de grond rijzen. Laten we er allemaal zorg voor dragen dat ze niet uitmonden in een bundeling geïndividualiseerde stemmen van ‘not in my backyards’ maar dat ze bijdragen aan een ‘eens voor allen’. Hoe betekenisvol zijn dan alle stemmen. ●

‘Alle betrokkenen om de tafel.’